

Politiska bref. Den 3 september 1891.

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Politiska Bref.

Den 3 September 1891.

Det "nya systemets" slöseri. Riksdagens sparsamhetsvänner behöfva förstärkning.

Det är en gammal iakttagelse att personer, som af en eller annan anledning från en obemärkt ställning hastigt kommit till rikedom med deraf följande socialt anseende, eller just sådana, som man i dagligt tal kallar »uppkomlingar», vanligen söka dölja sin okunnighet eller andra sämre egenskaper derigenom, att de med frikostig hand strö penningar omkring sig. Ungefär på samma sätt förhåller det sig äfven med många af dem, som det »nya systemets» skapare skyndat att vid inträffande ledigheter insätta i Första kammaren, för att derstädes öka antalet af pålitliga anhängare. Utan andra kända egenskaper i det offentliga lifvet, än att uppfylla grundlagens föreskrifter i afseende på egandet af viss förmögenhet, har den nye senatorn, till viss grad bländad af det hedersamma uppdraget, hvarom han, under andra förhållanden, troligtvis aldrig drömt, skyndat att visa sin erkänsla och tacksamhet för den vunna utmärkelsen genom en storartad frikostighet. Och detta har för honom varit så mycket mera lätt och angenämt, som han med fulla händer kunnat ösa ur — *statens*, men icke ur sin egen kassakista. Med en sällan svikande pligttröhet, har han städse bemödat sig, att med sin voteringsedel medverka till beviljande af den »fosterländska» regeringens alla anslagsfordringar, obekym-

rad om allt annat än sina nyförvärfvade tullpolitiska vänners gunst och välvilja — och på detta sätt har han äfven velat ådagalägga sin tacksamhetsförbindelse för den oväntade senatorsutmärkelsen.

Till väsentlig del hafva dessa omständigheter föranlett den under de senare åren tilltagande *misshushållningen med statens medel*. Att för öfrigt detta slöseri icke grundar sig på tomt prat, utan på verkliga sakförhållanden, framgår otvetydigt af nedanstående tablå. I allmänhet tycker man icke om siffror, men för en gång må det ursäktas, att dylika användas såsom en illustration till — det »nya systemet».

För vinnande af säker insigt derom och för nödig jämförelse framläggas därför slutsiffrorna i *tre*, vid olika riksdagar upprättade *riksstater*. Den *första*, för år 1888, upprättades vid 1887 års majriksdag, då det i de »fosterländska» bladen illa anskrifna frihandelspartiet ännu hade öfvervigten inom riksdagen. Den *andra* riksstaten upprättades för år 1891 — af 1890 års riksdag — den sista under en period, då tullskyddspartiet, nitiskt biträdd af sin »lagligen valda» Stockholmsbank, stod på höjden af makt och inflytande. Den *tredje* riksstaten åter, för år 1892, upprättades vid innevarande års riksdag, under hvilken frihandelspartiet, särskildt inom den folkvalda kammaren, efter måttet af sina krafter, ånyo sökte att tillämpa sina sparsamhetsprinciper i fråga om statens hushållning.

En annan mera bedröflig erfarenhet af den »systematiska» verksamhet, som under de senare åren utvecklats vid valen till Första kammaren, har emellertid vunnits. I denna kammare fans nämligen förut en sparsamhetsvänlig grupp, som vid de gemensamma omröstningarna vanligen uppnådde en siffra af 30, stundom ända till 40 medlemmar. I år deremot hade denna grupp *nedgått till halfva antalet*. Alltså: *sparsamhetens vänner inom riksdagen behöfva förstärkning*.

Mätte vederbörande landsting behjerta denna omständighet vid återbesättandet af de 16 platser, hvilka numera finnas lediga inom Första kammaren. Och mätte valmännen i de tre valkretsar, Vikbolands domsaga, Vesterås—Köping och Vesterbottens vestra domsaga, hvilka under den närmaste tiden hafva att fylla ledigblifna platser i Andra kammaren, icke heller förbise detta behov; ty, den saken står fast, utan en *sparsam stats-hushållning* är det icke möjligt att *vinna verksamma skattelindringar*.

Politiska funderingar.

Under det »nya systemets» första tid hade man bekymmer huru de väntade statsöfverskotten skulle »fördelaktigast användas», och därför tillsattes den s. k. öfverskottsplatseringskomitén, om hvars, som man förmodar, rastlösa verksamhet allmänheten hållits i en beklaglig okun- nighet.

Nu deremot, i det »nya systemets» regndigra aftonstund, har man fått andra bekymmer, och till den ändan nedsattes härom dagen en annan komité för att bereda nya skattekällor, hvarigenom man antagligen velat ännu mer påskynda den föregående komiténs arbeten — derest denna komité icke rent af drunknar i de *väntade* öfverskotten.

* * *

Före det »nya systemets» införande förklarade alltid dess trogna anhängare, att utländingen skulle betala de nya tull- larnes, hvarigenom landets förmögenhet och välmåga naturligtvis i hög grad skulle ökas.

Nu deremot påstå de otrogna, att då bankernas ställning gent emot utlan- det från 30 juni 1887 (under gamla systemet) till samma dag 1891 under nya systemet, enligt bankrapporterna för- sämrats med ej mindre än 8,310,200 kronor, hvartill äfven får läggas en ut- ländsk fordran, innestående på deposi- tionsräkning, om 3,500,000 kronor, hvar- igenom ställningen i det hela *försämrats* med omkring *tolf millioner*, — så har hvarken utländingen betalt de nya tull- larnes eller vår nationalförmögenhet blifvit ökad.

Jemförelsetablå mellan riksstaterna.

Inkomster.	1888.	1891.	1892.
Öfverskott från föreg. statsregleringar	8,493,000	5,750,000	5,887,000
Ordinarie inkomster.....	18,954,000	20,520,000	20,490,000
Bevillningar	55,700,000	67,380,000	68,780,000
Öfverskott från postverket	300,000		
Bankovinst	1,250,000	1,300,000	1,850,000
Summa kronor	84,697,000	94,950,000	97,007,000
Utgifter.	1888.	1891.	1892.
Ordinarie anslag	64,357,962	68,183,150	69,101,311
Extra d:o	6,595,038	9,558,850	10,383,389
Till jernvägsbyggnader och trafikmateriel ...	1,250,000	5,965,000	6,023,000
Riksdags- och revisionskostnader m. m. ...	653,400	614,800	616,250
Amortering och räntor å statsskulden	10,137,300	9,417,000	9,878,750
Lån till en domkyrka	30,000		
Afsättning till riksdagshus m. m.	200,000	250,000	250,000
Till inlösen af skattefrälseräntor	1,000,000	170,000	
Till olycksfallsförsäkring och sjukkassors bil- dande.....		100,000	100,000
Till förstärkande af statsverkets kassaför- lagsfond	473,300	691,200	654,300
Summa kronor	84,697,000	94,950,000	97,007,000

Af föregående tablå bör framgå med önskvärd klarhet, att det »nya systemets» män, tack vare inkomsten från de år 1888 införda och *genast* tillämpade *span- målstullarne*, på den korta tiden af *tre* år, *ökat* statsverkets *utgiftssumma* med icke mindre än $10\frac{1}{4}$ millioner kronor, eller i medeltal med 3,400,000 kronor om året; och vid sistlidne riksdag ökades

denna summa med ytterligare *två millio- ner*, trots allt motstånd från Andra kam- marens sparsamhetsvänner. Skall detta »system» fortfarande tillämpas, dröjer det icke länge innan den svenska statsbud- geten visar en slutsumma på *hundra millioner kronor!* Ett land med *sådan* statshushållning kan icke längre kallas — fattigt. . . .

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, characteristic of old paper. The left edge of the page shows the binding of the book, and the overall tone is a warm, off-white or light beige.